

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Tertia. De Præcognitionibus, & Præcognitis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

mirabilitatem, per animal rationale deducimus. Unde ad demonstrationem nobis & pro nostro statu sufficit, ut secundum rationem nostram unum sit causa, vel quasi causa alterius, ita scilicet, quod ista duo sic se habeant, quod si aliquam causam vel quasi causam haberet, haberet illud aliud pro causa. Demonstratio *Quia*, seu à posteriori, quæ etiam nonnunquam à signo dicitur, est, cum ex effectu, vel quasi effectu probatur existentia causæ, ut solem per lucem, immutabilitatem Dei per æternitatem, intellectum per voluntatem, & animal rationale per admirativum &c. Unde notandum per demonstrationem *propter quid*, seu à priori & à causa per causam non debere intelligi tantummodò causam Physicam moralem, vel Metaphysicam, sed etiam in cognoscendo, ut dixi: per demonstrationem verò *Quia*, seu à posteriori & ab effectu debere intelligi à posteriori *negativè* scilicet omnem eam quæ non est à priori, alioquin hæc: *Omnis equus est animal hinnibile, Bucephalus est equus; ergo est animal hinnibile*, sub neutro membro contineretur, cum nec à priori sit, nec à posteriori & sic de aliis.

Controvertitur tamen inter Authores, an hæc divisio sit bona & adæquata, ita ut demonstratio à priori & posteriori specie distinguantur? Circa quam materiam duplex est sententia: Prima dicit demonstrationem *propter quid* esse veram demonstrationem, non tamen *Quia*. Ita sentit Simplicius, Mauritijs, Complut. Conimb. Secunda asserit tam demonstrationem *propter quid*, quam *Quia*, veras esse demonstrationes, easq; specie distinctas. Ita Scotus, Mastrus, Compl. Rubius, Joan. à S. Tho. &c. cum quâ

V. *Dico 2. Divisio demonstrationis in Propter quid & quia, vera est & adæquata, ita quod Quia sit specie distincta à Propter quid.* Ita Authores pro secunda sententia citati & plures alii.

Probatur prima pars: Quia omnis demonstratio, vel est per causam, vel per effectum, seu per quasi causam, & quasi effectum, ita ut comprehendat omne, quod non est per causam; si primum est demonstratio *propter quid*; si secundum est *Quia*, ergò demonstratio adæquate dividitur in præallegata membra. Probatur adhuc si non esset bona divisio maxime: Quia demonstratio *Quia* non esset vera demonstratio, sed hæc est, ergò ma. est adversa; probatur mi. Si demonstratio *Quia* non esset vera demonstratio, non posset de Deo haberi scientia: sed de Deo habetur scientia, ergò. Probatur sequela: quia Deus à priori demonstrari non potest, sed à posteriori tantum, scilicet per effectus & res ab ipso productas.

Probatur secunda pars primò Authoritate Aristotelis, qui 1. Post. t. 42. & 2. Post. t. 25. duplicem scientiam assignat, *Quia* & *propter quid*. Secundò, quia 1. post. t. 30. Aristoteles loquitur de demonstratione *Quia* tanquam de distincta à *propter quid*; ergò est specie distincta, quod ulterius probatur: quia demonstratio *propter quid* procedit ex immediatis & adæquatis causis, *Quia non sic*, sed tantum ab effectu; ergò cum ex diversis procedant

F. Avandi Hermann Logica.

principiis specie distinguentur, Sed Contra Conclusionem.

Opponitur etiam autoritas Aristotelis 1. Post. cap. 2. ubi dicit: *Scire, esse rem per causam cognoscere*, sed demonstratio *Quia* non datur per causam; ergò non est vera demonstratio, quod Confirmatur, quia Aristoteles demonstrationem *propter quid* simpliciter tantum vocat & appellat demonstrationem, ergò. Aristotelem ibi tantum scientiam perfectissimam definivisse, non verò in communi, alioquin sibi contradiceret, cum postmodum demonstrationem dividat in *propter quid* & *quia*. Ad Confirmationem, concedo libenter, quod ita vocetur, quia est perfectissima, ex hoc tamen non sequitur, quod demonstratio *Quia* sit nulla, & *propter quid* sit sola, sicut Deus dicitur Ens simpliciter, per hoc tamen non excluduntur creatura à ratione entis similiter substantia ab Aristotele vocatur simpliciter ens, per hoc tamen non dicitur accidens non esse quoq; ens, licet creatura non sit tam perfecta sicut Deus, & accidens sicut substantia.

VI. *Explicatur Aristoteles.*

QUÆSTIO III.

De Præcognitionibus & Præcognitionibus.

Quamvis hæc questio in priori disputatione examinanda fuisset, utpote quia communis est omnibus Sylogismis, nihilominus cum communi hæc eam specialiter pertractabo, sic etenim jam obtinuit usus. Quia ergò omnis cognitio intellectiva, ut dixi questione prima, five sit comparata proprio Marte, five mediò Magistrò sit ex præcognitione aliqua, unde hæc quæram, quotnam sint præcognitiones & quot præcognita? per præcognitionem autem nihil aliud intelligo, quam notitiam illam, quæ prærequiritur ad demonstrationem, & per Præcognita illa, de quibus necesse est habere cognitionem. Unde ante Resolutionem

Notandum, de subiecto conclusionis quinq; quæstiones fieri posse, verbi gratiâ, de homine: Primò, quid significetur per nomen *homo*, & est quæstio, quid nominis? ad quam respondetur, quòd natura humana: secunda, quæ quæritur *an sit* (id est objectivè) vel ut vult Scotus hic quæst. 4. *quia est?* tertia: *quid?* & est quæstio, *quid rei?* ad quam respondetur, esse *animal rationale*; quarta *qualis sit?* & respondetur per passionem, *quòd sit risibile*; quinta, quæ quæritur *propter quid sit*, scilicet *risibile?* & respondetur propterea, quòd sit animal rationale; Advertendum tamen, quæstionem, *quid nominis*, reduci ad quæstionem, *quid rei*, & sic in universo non sunt nisi quatuor quæstiones de re, harum autem quæstionum duæ præcognoscendæ sunt ante conclusionem, nimiram quid sit & an sit? & duæ postmodum per conclusionem cognoscuntur. Itaq;

II. *De subiecto conclusionis quinq; quæstiones fieri possunt.*

Dico I. Tria de necessitate præcognoscenda sunt ante conclusionem demonstrativam, subiectum scilicet, passio seu prædicatum, & dignitas, seu præmissa. Ita Scotus 1. post. q. 4. Aristoteles & communis. Probatur: ut demonstrarem aliquid de aliquo scientificè, debeo præscire illud de quo

III. *Tria debent præcognoscere.*

Q 2 demon-

demonstro aliquid, & hoc est subiectum conclusionis scientificæ, & illud quod de subiecto demonstro, & hoc est propria passio subiecti, seu prædicatum, & demum illud, per quod demonstro, & illud sunt dignitas, seu præmissæ, vel definitio subiecti: ergò.

IV. Dices: Medium debet præcognosci; ergò sunt quatuor præcognita. Item conclusio ergò. R. dist. ant. primum medium debet præcognosci tanquam præcognitum ab aliis distinctum, nego ant. tanquam in aliis inclusum concedo, & nego consequentiam, similiter respondeo ad secundum de conclusione, vel si mavis R. distinguendo etiam ant. aliter, conclusio debet præcognosci confusè, concedo, clarè & distinctè, nego ant. & consequentiam.

V. Sufficiens due præcognitiones. Dico 2. Prædicta tria præcognita sufficienter præcognoscuntur duabus præcognitionibus, scilicet præcognitione quid sit? & præcognitione quod sit, seu quia est. Est Aristotelis & Scoti supra citati. Probatur: Quia, ut inferam conclusionem demonstrativam, sufficit, quòd sciam de subiecto, quid sit ens existens vel possibile, & quid sit ejus essentia, definitiones & passiones ac proprietates, & quid sint præmissæ, sed hæc præcognosco duabus præcognitionibus, ergò. Sed In contra

VI. Arguitur. Non est ulla ratio, quare ante conclusionem demonstrativam requiratur præcognitio, quid sit & quod sit, quàm præcognitio propter quod sit & qualis sit; ergò admittendæ sunt plures præcognitiones. R. negando ant. Ratio enim est, quia illæ duæ cognitiones habentur per ipsam conclusionem, verbi gratiâ, per hanc conclusionem; Ergò homo est risibilis, cognosco qualis sit, nimirum risibilis & propter quid, quia rationalis propter præmissas.

Instatur. Præmissæ debent prius præcognosci; ergò non cognoscuntur in Conclusionem; ergò dabuntur plures præcognitiones; probatur, quia ad minus tot debent dari præcognitiones, quot sunt præcognita, sed præcognita sunt tria; ergò ad minus etiam tres præcognitiones; probatur ma. quia quodlibet præcognitum præcognoscitur præcognitione distinctâ, tum etiam quia tot sunt abstracta, quot sunt concreta, ergò. R. concedo primum ant. & distingo conseq. ergò non cognoscuntur in conclusione cognitione propter quid nego, præcognitione quid sint, concedo consequentiam, & nego alteram cum probatione ma. ad cujus probationem dico, quòd quodlibet præcognitum non debeat particulari præcognitione præcognosci & distincta, quia cum præcognitio sit in intellectu, potest unico actu plura simul præcognoscere; vel si tibi difficile videtur. R. 2. & dic, quòd quidem tot sint in intellectu præcognitiones necessariò distinctæ, quot sunt præcognita, non sunt tamen tot præcognitiones in generali, quod præcognita in particulari, quod tantum intendit conclusio, & hoc patet, nam de Syllogismo, passione & principiis potest haberi hæc unica præcognitio quod sit, seu quia est.

Urgetur. Accidens numeratur ad numerationem subiecti in quo est, sed præcogni-

tio subiectatur in præcognito; ergò sicut sunt tria præcognita, ita etiam debent esse tres præcognitiones. R. negando mi. quia præcognitio non subiectatur in præcognito, sed in præcognoscente.

VII. De subiecto præsupponendum & præcognoscendum est quod sit, idq. ad minus objective, præterquam quando scientia acquiritur propria inventionem & per experientiam, quia tunc de subiecto debet præcognosci non solum, quod sit objective, sed etiam verè realiter existat.

Prima pars patet & colligitur ex præcedentibus, quia nisi sciam hominem esse animal rationale, quomodo potero de ipso demonstrare magis risibilitatem, quàm hinni- bilitatem.

Probatur secunda pars, scilicet quòd sufficiat præcognoscere ejus esse possibile, seu objective, quia de rosa in hyeme & Anti- Christo habentur scientiæ reales, & tamen non existunt.

Probatur deniq; tertia pars, quia quando scientia acquiritur per experientiam, ejus acquisitio dependet à sensibus, sed sensus non potest elicere actus nisi de rebus existentibus verè & realiter, ergò.

VIII. Dico 4. De Passione, seu prædicato non est necessarium præcognoscere quod est, seu quia est (id est in subiecto Conclusionis) aut quid est quoad quid rei, sed requiritur præcognoscere quid est, quoad quid nominis & confusè. Ita Scotus 1. post. cap. 6. Aristoteles hic & communis &

IX. Probatur prima pars, quia cognoscere passionem inesse subiecto conclusionis, cognoscitur per ipsam conclusionem demonstrativam; ergò non est necesse hoc præcognoscere antecedentè.

Probatur secunda pars. Quia passio non ingreditur essentiam, seu definitionem rei; ergò non est necesse de ipso præcognoscere, quid sit esse rei?

Probatur tertia pars. Quia nihil potest demonstrari de aliquo, nisi prius cognoscatur, quid significetur per illud nomen, per quod significatur, aliàs quod esset omnino ignotum, posset de aliquo demonstrari.

X. Dixi in Conclusionem, Intellige de subiecto conclusionis, quia de passione necesse est præcognoscere in præmissis ipsam inesse medio, cum sit semper in præmissis alterum extremum; ergò non excluditur à passione præcognitio quæcunque, quia est, sed sola præcognitio, quæ cognoscitur inesse subiecto conclusionis.

XI. Dico 5. De Dignitatibus, seu præmissis tantum præcognoscitur, quod sunt, seu quia sunt, nempe verè. Ita Scotus & Aristoteles hic. Probatur: quia non præcognoscitur quid sint, cum sint entia complexa, quæ non habent unam aliquam quidditatem, nec etiam quid nominis, cum unum nomen non habeant; ergò restat, præcognoscere tantum quod sint verè. Idem dic de medio, cum sit ipsa definitio, quæ ut talis non habet quidditatem, sed est ipsa quidditas. *Questio*